

Kedves testvéreim!

Sablonos a mondat, hogy nagy örömmel jöttem a kiállítást megnyitni, de ez valóban így van. Öröm, mert az érdeklődés ravasz László iránt alátámasztja a szándékot, ami miatt ez a munka létrejött. Nem tudom, mennyire szokásos dolog, hogy leszármazottak készítenek kiállítást felmenőiknek, mi, unokák azonban úgy éreztük, hogy nem halhatunk meg addig, míg méltó emléket nem állítunk neki, hiszen lassan mind elmennek, akik ismerhették, akik hallhatták még prédikálni őt. Mi minden évben rendezünk Leányfalun egy Ravasz-tavaszt, ahol a leszármazottak szoktak eljönni – úgy éreztük, annyi kérdés hangzott el a 18 dédunokától és a 40 körüli ükunokától, hogy amikor a leányfalui Faluház igazgatója megnyerte a pályázatot, úgy döntöttünk, belevágunk.

Több szempontból is nehéz dolgunk volt: egy 93 évet megélt, nagyformátumú ember életútját kellett bemutatnunk, s ezt a 93 évet nem is akármilyen történelmi korban kellett leélnie: ha csak felsorolom a főbb eseményeket, az is sok: a századelő Erdélye, az első világháború, Trianon, a Horthy- korszak, a második világháború, a szovjetek, a Rákosi-korszak, 1956...Nem is véletlen, hogy a nyitó lapra az a gondolata került, melyben az mondja: „több mint 50 évig kellett a történelem viharában állnom” – s nem csak állnia, hanem helytállnia prédikálnia, egyházát gondoznia, építenie kellett.

Nehéz volt nekünk kilépni az unoka szerepköréből, hiszen ő számunkra nem egy történelmi alak, hanem a nagyapánk volt. Mégis igyekeztünk objektívek maradni, hogy hitelesen mutassuk be az ötven éven át prédikáló papot, aki ebben az időben a Dunamellék és a református egyház legmeghatározóbb alakja volt. A kiállítással úgy érezzük, hogy hiányt pótolunk, és ezért indítottuk Magyarországon és Erdélyben is egy olyan körútra, ahol diákok, fiatalok, református gyülekezetek ismerkedhetnek és találkozhatnak Ravasz Lászlóval és munkásságával.

Még egy személyes érzésemet szeretném megosztani önökkel: ebben a kiállításban nem tudtuk megjelteni, hogy számunkra ki is volt ő. A derűs és kedves, de következetesen szigorú nagyapa, aki mindent tudott a világon és a világról. Nem volt olyan kérdés, amire ne tudott volna válaszolni. Szinte a haláláig láthattuk élete példáját – hogyan lehet és kell, néha méltatlan körülmények között is tartalmasan és értelmesen élni.

Leányfalun még késő öregkorában is hajnalban kelt, komoly fizikai kerti munkát végzett, majd lefűrdött, velünk megreggelizett és leült dolgozni. Több nyelven levelezett, Bibliát fordított, emlékiratait rendezgette. Ebéd után pihent, majd délután tovább dolgozott. Ilyenkor jöttek a látogatók, fiatal, bátor teológusok, régi bibliakörösök, papok, jó ismerősök. Sokan jöttek, és ő mindenkinek tudott valami tanácsot, biztatást lelki útvalót adni.

Ha összegeznem kéne, mit is tanulhattam tőle, csak felsorolni is nehéz, mennyi lényeges dologra hívta fel a figyelmemet: az Istennel való kapcsolat fontosságára, a szeretet mindent meghaladó erejére, a család meghatározó szerepére, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Most, hogy a kiállítás határon innen és túl is útjára indult, úgy érezzük, valami keveset sikerült visszaadni mindabból. amit tőle kaptunk. Köszönöm, hogy meghallgattak és kérem, hallgassák meg lányomat, aki dédunokaként segítette a munkámat.

Tegzesné Bibó Borbála